

POSTANOWIENIE

Dnia 13 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z powództwa T.K.

przeciwko "B." Spółce Akcyjnej w B.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 13 października 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w L.

z dnia 11 marca 2020 r., sygn. akt VIII Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 11 marca 2020 r., sygn. akt VIII Pa (...) Sąd Okręgowy w L. oddalił apelację powoda T.K. od wyroku Sądu Rejonowego w L. z 31 października 2019 r., sygn. akt VII P (...), którym Sąd pierwszej instancji oddalił powództwo o zapłatę odszkodowania wniesione przeciwko „B.” S.A. w B..

Wspomnianym wyrokiem z 31 października 2019 r., sygn. akt VII P (...) Sąd Rejonowy w L. po rozpoznaniu sprawy z powództwa T.K. przeciwko Spółce Akcyjnej w „B.” o odszkodowanie z tytułu pozbawienia go prawą do nabycia akcji w punkcie I oddalił powództwo, w punkcie II zasądził od powoda na rzecz pozwanej

kwotę 2700 złotych zwrotu kosztów procesu, a w punkcie III nieuiszczoną opłatę sądową od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony z mocy ustawy przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Wyrok Sądu pierwszej instancji zaskarżyła apelacją strona powodowa, zarzucając mu naruszenie art. 174¹ § 2 k.p., w zw. z § 7 ust. 3 w zw. z § 10 i § 11 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z 29 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad podziału uprawnionych pracowników na grupy, ustalenia liczby akcji przypadających na każdą z tych grup oraz trybu nabywania akcji przez uprawnionych pracowników oraz art. 36 ust. 4 ustawy z 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji.

Sąd Okręgowy w wyniku rozpoznania apelacji podzielił i przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego, a następnie oddalił ją jako niezasadną.

Sąd drugiej instancji wskazał, że w zakresie zarzutu naruszenia prawa materialnego art. 174¹ § 2 k.p., w zw. z § 7 ust. 3 w zw. z § 10 i § 11 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa w sprawie szczegółowych zasad podziału uprawnionych pracowników na grupy, ustalenia liczby akcji przypadających na każdą z tych grup oraz trybu nabywania akcji przez uprawnionych pracowników oraz art. 36 ust. 4 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji należy w pełni zgodzić się z argumentacją podniesioną przez Sąd Rejonowy. Z uwagi na szczególny cel urlopu udzielonego na podstawie art. 174¹ § 1 k.p. ustawodawca przyznał pracownikowi szczególne uprawnienie wynikające z § 2 tego przepisu, mianowicie okres tego urlopu bezpłatnego wlicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze u dotychczasowego pracodawcy. Uprawnienie to jednak, co oczywiste, nie może być realizowane wtedy, kiedy wzajemne obowiązki stron stosunku pracy pozostają w zawieszeniu. Jedynie zatem reaktywacja zawieszonych obowiązków umożliwia skorzystanie z uprawnienia wynikającego z art. 174¹ § 2 k.p., a następuje ona z chwilą powrotu pracownika do pracy u dotychczasowego pracodawcy. Z samej zatem istoty omawianego przepisu, w ocenie Sądu odwoławczego, wynika, że dopiero podjęcie pracy u dotychczasowego pracodawcy, po zakończeniu urlopu bezpłatnego, umożliwia zaliczenie okresu tego urlopu okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze. Zatem poza sporem pozostaje kwestia powrotu pracownika z urlopu bezpłatnego do dotychczasowego

pracodawcy, ale dla rozstrzygnięcia sprawy - nie jest obojętne kiedy ten powrót powinien nastąpić.

Sąd Apelacyjny zważył bowiem, że zgodnie z treścią § 7 ust. 3 rozporządzenia z 29 stycznia 2003 r. dniem, według którego należało ostatecznie ustalić okres zatrudnienia pracownika (powoda) uprawnionego do bezpłatnego nabycia akcji był dzień zbycia przez Skarb Państwa pierwszych akcji na zasadach ogólnych-, tj. w przedmiotowym stanie faktycznym - 9 grudnia 2009 roku. Do tej daty powinien pracownik reaktywować swój stosunek pracowniczy, z którego wywodzi swe żądanie. Natomiast powód, w tym czasie, co nie jest sporne, przebywał na urlopie bezpłatnym. Powołane przepisy ustawy i rozporządzenia wykonawczego datę tą uznają jako graniczną w zakresie nałożonych na pracodawcę obowiązków, których niewykonanie lub nienależyte wykonanie może skutkować roszczeniem odszkodowawczym pracownika za naruszenie tych powinności. W realiach niniejszej sprawy, powód nie wykazał na czym miałyby polegać uchybienie w obowiązkach pracodawcy w tym zakresie. W okresie pomiędzy 9 grudnia 2009 r. a dniem zawarcia umowy pomiędzy powodem a Skarbem Państwa, tj. 19 kwietnia 2010 r. kiedy ostatecznie ustalone były uprawnienia pracowników w związku z komercjalizacją spółki, powód nie stawia zarzutu nieprawidłowości po stronie pracodawcy, które skutkowały powstaniem po jego stronie szkody majątkowej. Zgłoszenie do pracy po urlopie bezpłatnym, które ma, zdaniem powoda, pozwolić na zaszeregowanie go do grupy 9 i nabycia większej ilości akcji Spółki nie nastąpiło w tym okresie. Uprawnienia powoda, zgodnie z treścią art. 38 ust. 2 ustawy w zakresie prawa do nieodpłatnego nabycia akcji powstało po upływie 3 miesięcy od dnia zbycia przez Skarb Państwa pierwszych akcji na zasadach ogólnych i wygasło z upływem 24 miesięcy od dnia powstania tego prawa (tj. od 19 kwietnia 2010 r.). Jest okolicznością bezsporną, że powód w okresie od 20 listopada 2002 r. do 28 listopada 2018 r. nieprzerwanie przebywał na urlopie bezpłatnym, udzielonym mu przez pozwanego na podstawie art. 174¹ § 1 k.p. Zatem w dacie, kiedy oceniane było jego uprawnienie do nieodpłatnego nabycia akcji Skarbu Państwa (w tym ilość przysługujących mu akcji) powód przebywał na urlopie bezpłatnym. Tym samym prawo powoda do nieodpłatnego nabycia akcji Skarbu Państwa na podstawie omawianej ustawy

wygasło definitywnie przed podjęciem przez powoda pracy u pozwanego jako dotychczasowego pracodawcy (podjęcie tejże pracy przez powoda nastąpiło bowiem dopiero 28 listopada 2018 r., tj. po upływie terminu przedawnienia, co nastąpiło 19 kwietnia 2012 roku).

Powód całkowicie niezasadnie i wbrew omawianej ustawie przyjmuje, iż ziszczenie się przesłanki powrotu z urlopu bezpłatnego i podjęcia ponownie zatrudnienia u pozwanego może nastąpić w dowolnym czasie, *in concreto* 28 listopada 2018 r., zatem po dacie zakończenia procesu ustalania uprawnień pracowniczych wynikających z ustawy. Należy podkreślić, iż zgodnie z treścią § 7 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego okres zatrudnienia w Spółce jest liczony od dnia komercjalizacji Spółki do dnia zbycia przez Skarb Państwa pierwszych akcji Spółki na zasadach ogólnych. Z powyższego przepisu wynika, że dniem, według którego ostatecznie ustala się okres zatrudnienia w Spółce, od którego uzależniona jest ilość bezpłatnych akcji, jest dzień zbycia przez Skarb Państwa pierwszych akcji Spółki na zasadach ogólnych (co w przedmiotowym stanie faktycznym miało miejsce 9 grudnia 2009 r.). A zatem dla oceny prawidłowości wyliczenia przez pozwanego w/w okresu zatrudnienia w Spółce relewantne są zatem tylko i wyłącznie zdarzenia, mające miejsce przed dniem zbycia przez Skarb Państwa pierwszych akcji Spółki na zasadach ogólnych tj. przed 9 grudnia 2009 r.).

Natomiast, w ocenie Sądu drugiej instancji, roszczenie odszkodowawcze musi opierać się na uchybieniu powinności pozwanego w zakresie nałożonych na niego obowiązków. Nie dość, iż powód nie wykazał jakie powinności zostały przez pracodawcę zaniedbane by mogły skutkować powstaniem szkody majątkowej jaką dochodzi w sprawie to co istotne, nawet, w przypadku kiedy ta przesłanka roszczenia ziściłaby się to podjęte działania poprzez skierowanie do pozwanej spornego żądania w 2018 roku należy uznać za spóźnione bowiem termin przedawnienia tych roszczeń, co także trafnie wskazał Sąd Rejonowy, wynosi 3 lata i początkiem terminu jest data zawarcia umowy przez powoda ze Skarbem Państwa – umowy nieodpłatnego zbycia akcji nr (...) zawartej 19 kwietnia 2010 r. Termin ten upłynął 19 kwietnia 2013 r.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego zaskarżyła skargą kasacyjną strona powodowa w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawach przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 (potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości) oraz pkt 4 (oczywista zasadność skargi kasacyjnej) k.p.c.

Wskazano, że skarga kasacyjna zasługuje na przyjęcie jej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, mianowicie udzielenie odpowiedzi na pytania:

- czy uprawnienia pracownika wynikające z przebywania na urlopie bezpłatnym udzielonym na podstawie art. 174¹ § 2 k.p. dają podstawę do zaliczenia okresu tego urlopu do okresu czasu pracy, od którego liczy się uprawnienie do nabycia określonej ilości akcji na podstawie art. 36 ust. 1 ustawy z 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz.U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 i Nr 240, poz. 2055) i rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa dnia 29 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad podziału uprawnionych pracowników na grupy, ustalenia liczby akcji przypadających na każdą z tych grup oraz trybu nabywania akcji przez uprawnionych pracowników (Dz.U. z 2003 r. Nr 35, poz. 303), w sytuacji gdy znajduje się on na takim urlopie w chwili sprzedaży pierwszej akcji a po tej dacie, po zakończonym urlopie podjął pracę u tego pracodawcy;

- czy uprawnienia pracownika przebywającego na urlopie bezpłatnym udzielonym na zasadzie art. 174¹ § 2 k.p. do nabycia akcji na podstawie art. 36 ust. 1 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji i rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa w sprawie szczegółowych zasad podziału uprawnionych pracowników na grupy, ustalenia liczby akcji przypadających na każdą z tych grup oraz trybu nabywania akcji przez uprawnionych pracowników, wygasają lub ulegają przedawnieniu (art. 38 ust. 2 cyt. Ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji) w sytuacji gdy w czasie trwania tego urlopu pracownik zgłosił swoje roszczenie, a zobowiązany podmiot nie dokonał zaliczenia okresu przebywania na urlopie bezpłatnym do okresu, który uprawnia do nabycia akcji a pracownik, po upływie terminu wskazanego w art. 38 ust. 2 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji - po zakończeniu urlopu bezpłatnego podjął pracę u tego pracodawcy.

Ponadto, w uzasadnieniu zarzutów skargi kasacyjnej pełnomocnik skarżącego wskazał, że wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej jest

zasadny, z uwagi na fakt, iż skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Trafnie bowiem Sąd Najwyższy podkreślił, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, co bez wątpliwości ma miejsce w niniejszym stanie faktycznym. Prawa powoda zostały bowiem ograniczone, w związku z czym, celem uniknięcia ww. wątpliwości w przyszłości - wykładnia ww. przepisów jest konieczna. Zważywszy, że przyczyny czyniące skargę „oczywiście uzasadnioną” mogą być różnorakie i mogą nawiązywać do pozostałych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, należy mówić o nakładaniu się tych przesłanek na siebie.

Pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o:

I. odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, z uwagi na:

a. niewykazanie przez pełnomocnika powoda istnienia w niniejszej sprawie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości,

b. niewykazanie przez pełnomocnika powoda, że skarga kasacyjna jest w niniejszej sprawie oczywiście uzasadniona,

- a w razie zaś nieuwzględnienia powyższego wniosku o:

II. oddalenie skargi kasacyjnej w całości jako pozbawionej uzasadnionych podstaw.

W obu przypadkach wniosła o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście

uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; czy z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 424365 i 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecnictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecnictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne

do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.; z 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, niepubl.; z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

W odniesieniu do tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania należy zauważyć, że pełnomocnik powoda poza sformułowaniem zagadnień, które jego zdaniem budzą poważne wątpliwości na tle wskazanych przepisów prawa, nie przedstawił jakiegokolwiek argumentacji, która mogłaby uzasadniać przyjęcie, że problemy te rzeczywiście wywołują poważne wątpliwości interpretacyjne, które ujawniły się w rozbieżnym orzecznictwie sądów lub też nie były jeszcze w ogóle przedmiotem wykładni sądowej. Pełnomocnik skarżącego nie zaprezentował wyводу prawnego, z którego wynikałyby argumenty za przyjęciem, że przedstawione zagadnienia rzeczywiście stanowią istotne problemy interpretacyjne, które mają znaczenie dla rozstrzygania podobnych spraw w przyszłości, a nie stanowią jedynie próbę zakwestionowania wykładni przepisów prawnych dokonanej przez Sąd drugiej instancji.

Z kolei przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy

tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Również tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący nie wykazał. Pełnomocnik powoda w ogóle nie przedstawił argumentów, które miałyby świadczyć o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, spełniających wymagania wskazane powyżej, zatem nie można było uznać, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W dodatku, z uzasadnienia skargi kasacyjnej wynika, że skarżący upatruje oczywistego naruszenia przepisów prawa w tym, że Sąd Apelacyjny dokonał rażąco błędnej wykładni przepisów prawa, co do których sam skarżący wskazuje, że budzą one poważne wątpliwości interpretacyjne. Taka argumentacja zaś jest pozbawiona logiki, bowiem coś, co budzi wątpliwości nie może zarazem być oczywiste.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).

as